

**RADA GMINY
OLSZÓWKA**

**UCHWAŁA NR XII/70/2019
RADY GMINY OLSZÓWKA**

z dnia 5 grudnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na
2020 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) Rada Gminy Olszówka uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok stanowiący część gminnej strategii i integracji polityki społecznej w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszówka
Zbigniew Górecki

Załącznik do uchwały Nr XII/70/2019

Rady Gminy Olszówka

z dnia 5 grudnia 2019 r.

Gminny Program

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

na 2020 rok

Gmina Olszówka

GRUDZIEŃ 2019

WPROWADZENIE

W oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jednym z zadań własnych gmin jest obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych.

Program ma na celu stworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych, oraz zmniejszania tych, które aktualnie występują, a także promocję zdrowia.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno osób pijących jak i ich rodzin, a jej negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko samych osób pijących szkodliwie lub uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki drogowe itp. i powinno być przedmiotem szczególnej uwagi ze strony administracji rządowej i samorządowej.

Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma charakter dokumentu rocznego. Okoliczność ta nakazuje opierać planowane w nim działania na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie gminy Olszówka, bazować w realnie podejmowanych działaniach na istniejącej infrastrukturze organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych zadań i priorytetów.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uwzględniono cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

DIAGNOZA PROBLEMU

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną. Skala rozpowszechniania picia alkoholu jest zdecydowanie wyższa niż używanie jakichkolwiek innych substancji.

Bardzo ważnym zadaniem w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest dokładne rozpoznanie problemów na terenie gminy związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego alkoholizmem.

Na terenie Gminy Olszówka wartość sprzedaży alkoholu wyniosła w 2018 roku 2 309 812,92 zł, dla porównania w roku 2017 wyniosła 1 897 277,71 zł. Jest to różnica ponad 400 tysięcy złotych pomiędzy rokiem 2017 a 2018.

W roku 2015 została sporządzona dla Gminy Olszówka Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Przeprowadzone badania miały na celu zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców, a także uczniów szkół. Ponadto badaniu poddano również pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Problem związany z nadużywaniem alkoholu był wymieniany przez mieszkańców jako jeden z najważniejszych problemów społecznych. Ponad 42% badanych osób zauważyła wzrost spożywania napojów alkoholowych, natomiast jedna trzecia przyznaje, że była świadkiem bądź doświadczyła nagannego zachowania młodzieży.

64,4% badanych uważa alkohol za towar szczególny i postuluje za kontrolowaniem jego sprzedaży. Na pytanie dotyczące częstotliwości spożywania alkoholu – 53,4% badanych kobiet oraz 33,3 % badanych mężczyzn odpowiedziało, że pije alkohol okazjonalnie, 29,3 % badanych kobiet oraz 7,1 % badanych mężczyzn, że nie pije alkoholu w ogóle. Ponadto 8,6 % badanych kobiet oraz 21,4% badanych mężczyzn – kilka razy w miesiącu, 8,6 % badanych kobiet i 19 % mężczyzn spożywa alkohol średnio raz w miesiącu, a 14,3 % ankietowanych mężczyzn spożywa napoje alkoholowe więcej niż raz w tygodniu, 4,8% badanych mężczyzn spożywa alkohol prawie codziennie.

Odnośnie zagrożeń w środowisku dzieci i młodzieży diagnoza wykazała, że wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych uczniów podejmujących próby spożywania alkoholu, palenia papierosów. Rozpowszechnienie picia alkoholu czy używania innych substancji psychoaktywnych wśród badanych uczniów, będących mieszkańcami gminy Olszówka jest jednak na niższym poziomie w porównaniu do wyników badań ogólnopolskich.

Gmina Olszówka w roku 2018 i 2019 wzięła udział w Kampanii Profilaktycznej Zachowaj Trzeźwy Umysł. W ramach Kampanii przeprowadzono ogólnopolską diagnozę społeczną uczniów „Lustro”.

W Gminie Olszówka do badań ankietowych przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: klasy młodsze (V i VI klasa szkół podstawowych) oraz roczniki starsze (czyli klasy VII i VIII szkół podstawowych). Celem badania było przedstawienie i charakterystyka młodzieży szkolnej w głównych obszarach życia społecznego, jak również wskazanie na czynniki społeczno-demograficzne determinujące skalę tego zjawiska.

Analiza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- szkoła,
- rodzina,
- zdrowie,
- zwyczaje żywieniowe,
- przemoc i agresja,
- granie w gry, korzystanie z internetu i smartfona,
- podstawowe czynności życia codziennego,
- praca i ekonomia,
- kapitał społeczny.

Badanie zostało zrealizowane za pomocą kwestionariusza ankiety internetowej liczącego 60 pytań, wypełnianej w okresie od 1 października 2018 r. do 12 stycznia 2019 r.

Najważniejsze wnioski z Diagnozy w wybranych obszarach:

I. Rodzina

Na pytanie o relacje z matką/opiekunką zdecydowana większość uczniów odpowiedziała, że jest z nich zadowolona- ponad 93%, natomiast relacje z ojcem/opiekunem- ponad 84%.

W przypadku relacji z kolegami i koleżankami w szkole ponad 74% uczniów jest z nich zadowolona.

Na pytanie kto lub co najbardziej kształtuje Twoje wyobrażenia na temat małżeństwa i rodziny ponad 64% uczniów z klas V-VI odpowiedziało, że rodzice/opiekunowie, na drugim miejscu znaleźli się dziadkowie. W klasach VII-VIII rodzice/opiekunowie ponad 71%, zaś na drugim miejscu uczniowie wskazali samych siebie jako kształtujących wyobrażenia na temat małżeństwa i rodziny.

Wyniki diagnozy wskazują, że najważniejsze w życiu dla uczniów klas V-VI są:

- rozwijanie swoich zainteresowań/hobby,
- dobra praca w dorosłym życiu.

W klasach VII-VIII wyniki kształtują się inaczej. Na pierwszym miejscu znalazła się miłość na całe życie oraz przyjaciele. W obu grupach na ostatnich miejscach znalazły się możliwość angażowania w życie społeczne i wolność głoszenia własnych poglądów.

II. Zdrowie

Uczniowie klas V-VI najchętniej spędzają czas wolny uprawiając sport, natomiast uczniowie klas VII-VIII spotykając się z kolegami i robiąc coś na smartfonie.

Na pytanie „Jak często spożywasz napoje energetyzowane lub funkcjonalne (np. Red Bull, Tiger, itp.) w grupie V-VI 64,8% uczniów odpowiedziało, że w ogóle nie spożywa takich napojów, natomiast w grupie VII-VIII ponad 22% spożywa napoje energetyzowane lub funkcjonalne kilka razy w miesiącu.

Zdecydowana większość uczniów swoje zwyczaje żywieniowe ocenia jako trochę zdrowe a trochę niezdrowe.

Na pytanie czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy piłeś alkohol uczniowie odpowiedzieli następująco:

- klasy V-VI: piwo – 87,04% uczniów wcale nie wypilo piwa, 92,59% wina, 92,59% wódki, 74,07% szampana, 92,59% drinka;

-klasy VII-VIII: piwo – 84,51% uczniów wcale nie wypilo piwa, 85,92% wina, 91,55% wódki, 78,87% szampana, 90,14% drinka.

Z powyższego wynika, że wraz z wiekiem procent spożywania alkoholu podwyższa się. W związku z powyższym należy dzieci i młodzież edukować i informować o szkodliwości spożywania alkoholu. Wcześnie podjęte działania profilaktyczne pozwolą uświadomić uczniów o konsekwencjach jakie niesie ze sobą alkohol.

III. Przemoc i agresja

Spośród ogółu badanych mniej więcej co trzeci uczeń przynajmniej raz na tydzień spotyka się z agresją fizyczną i psychiczną.

W Gminie Olszówka w obu badanych grupach uczniowie potwierdzili, że codziennie są świadkami przemocy fizycznej kierowanej do swoich koleżanek lub kolegów; w młodszej grupie 9,3% badanych, w starszej aż 16,9%.

Dość wysoki wskaźnik w naszych szkołach może świadczyć o konieczności wprowadzenia działań naprawczych i profilaktycznych.

CELE PROGRAMU

Podstawowym celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych zjawisk alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów już istniejących negatywnych zjawisk związanych ze spożyciem alkoholu.

I tak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy

Olszówka zakłada realizację następujących celów:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

STRATEGIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

1. Działania służące ograniczeniu spożycia alkoholu.
2. Upowszechnianie edukacyjnych programów profilaktyki szkolnej i środowiskowej.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii osób uzależnionych i członków ich rodzin.
4. Zmniejszenie skali problemów dotyczących rodziny związanych z zachowaniami patologicznymi.
5. Edukacja publiczna.
6. Udział w kampaniach profilaktycznych.
7. Promocja zdrowia.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych od alkoholu

1. Motywowanie i informowanie o możliwościach podjęcia dobrowolnego leczenia przez osoby uzależnione.
2. Udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu /Punkt Konsultacyjny/.

3. Prowadzenie systematycznej, kompleksowej działalności w celu kierowania na leczenie odwykowe (pokrywanie kosztów za sporządzenie opinii przez biegłych psychologa i psychiatrę w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, pokrywanie opłat sądowych od wniosków do Sądu Rejonowego w Kole).
4. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Zajęcia profilaktyczne w szkołach podstawowych w formie warsztatów o tematyce uzależnień.
2. Współpraca z Policją, OPS, służbą zdrowia, Sądem Rejonowym oraz Przychodnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole.
3. Finansowanie szkoleń członków GKRPA, pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych i rodziców służących podnoszeniu ich wiedzy w zakresie problematyki uzależnienia od alkoholu.
4. Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin w których występuje problem alkoholowy.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Finansowanie warsztatów, konkursów z zakresu profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych.
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do nauczycieli i rodziców.
3. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych.
4. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
5. Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi placówkami mającymi na celu promocję zdrowego stylu życia i propagowanie trzeźwych obyczajów.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych

1. Wspieranie finansowe i organizacyjne podmiotów i organizacji zajmujących się problematyką profilaktyki alkoholowej.
2. Wspomaganie organizacji społecznych, sportowych i szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy

1. Kontrola obiektów handlu detalicznego w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim.
2. Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

DZIAŁANIA W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

- zakup materiałów dla Przychodni Leczenia Uzależnień w Kole,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- dofinansowanie wypoczynku letniego z oddziaływaniem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy,
- wspieranie i finansowanie punktu konsultacyjnego zapewniającego dostęp do informacji oraz podstawowej pomocy psychologicznej,
- porady prawne na rzecz mieszkańców gminy Olszówka z rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie, nadużywania alkoholu,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy, w tym obowiązujących procedur interwencyjno-pomocowych (ulotki, broszury, itp. adresowane do ofiar przemocy),
- upowszechnianie informacji o prowadzonych na terenie gminy oddziaływaniach adresowanych do osób krzywdzących swoich bliskich ,
- przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w których będą zawarte informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie i konsekwencji jakie pociąga za sobą jej stosowanie,

- włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy,
- przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (ulotki, strona internetowa).

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

- realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych rozwijających zainteresowania, wprowadzających elementy współpracy i zaangażowania, (finansowanie trenera drużyny piłkarskiej),
- stworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy Olszówka w zakresie problemów alkoholowych (tablice informacyjne – OPS, ośrodek zdrowia, parafia, punkty konsultacyjne, szkoła, urząd),
- prowadzenie stałego systemu informacji na stronie urzędu na temat działań podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- włączenie się w ogólnopolską kampanie edukacyjną „Zachowaj Trzeźwy Umysł” – zakup materiałów,
- prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych,
- warsztaty dla dzieci ze szkół z terenu gminy, szkolenia dla rodziców i nauczycieli.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Głównym realizatorem zadań zawartych w Gminnym Programie jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W szczególności do zadań komisji należy:

1. Prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami nadużywającymi spożycie alkoholu.
2. Kierowanie na badanie osób uzależnionych- zlecanie biegłym wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
3. Kompletowanie dokumentacji i składanie wniosków do sądu w celu wydania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu.
4. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy.
5. Opracowywanie założeń i wytyczanie priorytetów gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

**Zasady finansowania programu i wynagradzania członków
Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

1. Źródłem finansowania programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Członkom Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje 180 zł (brutto) tytułem wynagrodzenia za udział w posiedzeniu komisji.
3. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest potwierdzenie przez członka komisji udziału w posiedzeniu poprzez złożenie własnoręcznego podpisu na liście obecności.

Podział środków finansowych na realizację GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
w 2020 r.

Plan wydatków: **45 680,-**

Lp.	Zadania do realizacji	Wysokość środków finansowych
1.	Zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych dla Przychodni Leczenia Uzależnień w Kole	2 000,-
2.	Punkt Konsultacyjny: - wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień, - wynagrodzenie prawnika	1 320,- 2 640,-
3.	Udział w kampanii ZACHOWAJ TRZEŻWY UMYŚŁ „Dorastamy asertywnie” - zakup materiałów	1 476,-
4.	Działalność profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży: - kolonie i obozy, zielone szkoły z programem zajęć socjoterapeutycznych, - wsparcie pozaszkolnych zajęć dla młodzieży /wynagrodzenie trenera drużyny piłkarskiej/	11 000,- 5 000,-
5.	Działalność profilaktyczna w szkołach: - warsztaty dla uczniów, szkolenia dla rodziców i nauczycieli, - realizacja projektu edukacyjnego o tematyce profilaktycznej, zakup pomocy.	3 000,- 1 500,-
6.	Działania profilaktyczne w szkole dotyczące tematyki uzależnień - zakup materiałów	500,-
7.	Gminna Komisja: - wynagrodzenie dla członków komisji za udział w posiedzeniach, - szkolenia członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	10 800,- 1 500,-
8.	Opłaty za wydanie opinii psychiatryczno-psychologicznych przez biegłych sądowych	3 240,-
9.	Opłaty od wniosków kierowanych do sądu	900,-
10.	Inne wydatki nieprzewidziane w programie lub na uzupełnienie w poszczególnych działach.	804,-
	Ogółem	45 680,-

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszówka
Zbigniew Górecki

